

KONVENCIJA

O SOCIJALNOM OSIGURANJU IZMEĐU FEDERATIVNE NARODNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE I REPUBLIKE ITALIJE

PRESEDNIK FEDERATIVNE NARODNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE I PRESEDNIK REPUBLIKE ITALIJE

u želji da urede odnose između dveju Država na polju socijalnog osiguranja, saglasili su se da zaključe u tu svrhu Konvenciju i imenovali su kao svoje punomoćnike:

Predsednik Federativne Narodne Republike Jugoslavije:

Zdenka Hasa, direktora Saveznog zavoda za socijalno osiguranje.

Predsednik Republike Italije:

Ambasadora Luciano Mascia, generalnog direktora za emigraciju, koji su se, pošto su razmenili svoja punomoćja, priznata u odgovarajućoj i valjanoj formi, složili o sledećim odredbama:

Deo I OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Za primenu ove Konvencije znače izrazi:

- 1) "zakonodavstvo" - zakone i druge pravne i statutarne propise, sadašnje i buduće, svake Države ugovornice, koji se odnose na vrste i grane socijalnog osiguranja predviđene u paragrafima 1 i 2 čl. 2 ove Konvencije;
- 2) "nadležna vlast" - u Federativnoj Narodnoj Republici Jugoslaviji: Sekretarijat Saveznog izvršnog veća nadležan za primenu zakonodavstva navedenog u čl. 2 ove Konvencije, u Republici Italiji: Ministarstvo rada i socijalnog staranja;
- 3) "organ socijalnog osiguranja" - u Jugoslaviji: Savezni zavod za socijalno osiguranje; u Italiji: Zavod za osiguranje kome je povereno sprovođenje jedne ili više vrsta italijanskog osiguranja;
- 4) "radnici" - lica koja rade uz platu, kao i sva ostala lica s njima izjednačena, koja mogu da se koriste davanjima predviđenim u zakonodavstvima navedenim u članu 2 koja se primenjuju, prema slučaju, u jednoj ili drugoj Državi Ugovornici;
- 5) "članovi porodice" - lica koja izvode svoja prava iz socijalnog osiguranja osiguranika;
- 6) "periodi osiguranja" - periode plaćanja doprinosa ili zaposlenja, kako su definisani ili uzeti u obzir kao periodi osiguranja prema zakonodavstvu pod kojim su navršeni;

7) "izjednačeni periodi" - periode izjednačene sa periodima osiguranja prema zakonodavstvu pod kojom su navršeni i u meri u kojoj ih isto zakonodavstvo izjednačuje sa periodima osiguranja.

Član 2.

(1) Ova konvencija se primenjuje na zakonodavstva koja se odnose:

U Jugoslaviji:

- a) na socijalno osiguranje;
- b) na dodatke na decu;
- c) na davanja radnicima i službenicima za vreme privremene nezaposlenosti,

U Italiji:

- a) na osiguranje za slučaj invalidnosti, starosti i smrti;
- b) na osiguranje za slučaj nesreće na poslu i profesionalnih bolesti;
- c) na osiguranje za slučaj bolesti, podrazumevajući i pogrebne troškove i davanja u naturi za korisnike penzija i renta;
- d) na osiguranje za slučaj tuberkuloze;
- e) na zdravstvenu i materijalnu zaštitu radnica majki;
- f) na osiguranje za slučaj nedobrovoljne nezaposlenosti;
- g) na porodične dodatke;
- h) na posebne vrste osiguranja za određene kategorije radnika ukoliko se odnose na rizike ili davanja obuhvaćene zakonodavstvima navedenim u prethodnim tačkama;
- i) na dobrovoljna osiguranja predviđena u zakonodavstvima navedenim u prethodnim tačkama.

(2) Ova Konvencija će se primenjivati i na sve zakone i druge propise koji su izmenili ili dopunili ili koji će izmeniti ili dopuniti zakonodavstva navedena u paragrafu 1.

Ipak se ona neće primeniti na zakone i druge propise koji protežu postojeće vrste osiguranja na nove kategorije radnika ili uvode novu granu socijalnog osiguranja, ako Vlada jedne Države Ugovornice obavesti Vladu druge Države o svom protivljenju u roku od tri meseca od dana službenog objavljivanja ovakvih akata, kad se radi o Državi koja ih je izdala odnosno od dana službenog obaveštenja, kad se radi o drugoj Državi.

(3) Ova Konvencija se neće primenjivati na izmene koje bi se u zakonodavstva, navedena u paragrafu 1, unele putem međunarodnih konvencija o socijalnom osiguranju, koje bi bilo koja Država Ugovornica sklopila sa trećim državama, ukoliko se Države Ugovornice o tome posebno ne saglase.

Član 3.

Jugoslovenski državljani u Italiji i italijanski državljani u Jugoslaviji podvrgnuti su zakonodavstvima navedenim u čl. 2, koja se primenjuju u Italiji odnosno u Jugoslaviji i koriste ih pod istim uslovima kao i državljani svake od obeju Država.

Član 4.

(1) Od načela utvrđenog u prethodnom članu postoje sledeći izuzeci:

a) radnici preduzeća sa sedištem u jednoj od Država Ugovornica, koji se šalju u drugu Državu za određeno vreme, ostaju i dalje podvrgnuti zakonodavstvu Države u kojoj je sedište preduzeća, ako njihov boravak u drugoj Državi ne traje duže od dvanaest meseci. Isto pravilo važi i za radnike preduzeća sa sedištem u jednoj od Država Ugovornica koji, usled posebne prirode posla koji vrše, više puta boravi u drugoj Državi, ukoliko svaki pojedini boravak ne traje duže od dvanaest meseci. Ako bi se ovakvo zaposlenje iz nepredviđenih razloga moralo produžiti preko prvobitno predviđenog vremena i prešlo dvanaest meseci moći će se izuzetno, sa pristankom nadležne vlasti Države u kojoj se vrši pomenuti privremeni rad, produžiti primena zakonodavstva koje je na snazi u mestu redovnog rada;

b) radnici preduzeća sa sedištem u jednoj od Država Ugovornica koje za svoj ili za tuđi račun vrši prevoz putnika ili robe železničkim, drumskim ili vazdušnim saobraćajem ili unutrašnjom plovidbom, a koji su zaposleni na teritoriji druge Države kao putujuće osoblje, podvrgnuti su zakonodavstvu Države na čijoj teritoriji je sedište preduzeća; međutim, ako preduzeće ima na teritoriji druge Države Ugovornice podružnicu ili stalno zastupstvo, radnici zaposleni kod ovih podvrgnuti su zakonodavstvu Države na čijoj teritoriji se nalaze podružnice ili stalno zastupstvo; ako je radnik isključivo ili pretežno zaposlen na teritoriji jedne od Država Ugovornica i tu stalno boravi, zakonodavstvo te Države se primenjuje i ako preduzeće kod koga je zaposlen nema sedište, podružnicu ni stalno zastupstvo na toj teritoriji;

c) članovi posade broda, koji nosi zastavu jedne od Država Ugovornica, podvrgnuti su zakonodavstvu na snazi u Državi čiju zastavu brod nosi; međutim, radnici angažovani od strane broda radi utovara i istovara, prepravke ili čuvanja broda, dok se ovaj nalazi u luci druge Države, podvrgnuti su zakonodavstvu Države kojoj pripada luka;

d) nameštenici javnih ureda (carinski, poštanski, kontrole putnih isprava itd.) koje bi ovi poslali na teritoriju druge Države, osigurani su po propisima države koja ih šalje.

(2) Lica koja redovno obavljaju samostalnu delatnost na teritoriji jedne Države Ugovornice i koja odu na teritoriju druge Države da bi tamo za ograničeno vreme obavljala takvu delatnost, ostaju osigurana po zakonodavstvu prve Države, ako njihov boravak u drugoj Državi ne pređe dvanaest meseci.

Ako bi se ova delatnost iz nepredviđenih razloga produžila preko dvanaest meseci, primena zakonodavstva koje je na snazi u Državi redovnog boravka moći će se produžiti sa pristankom nadležne vlasti Države u kojoj se delatnost privremeno obavlja.

Član 5.

Odredbe člana 3. primeniće se na radnike, ma koje bilo njihovo državljanstvo, koji su zaposleni u jugoslovenskim i italijanskim diplomatskim ili konzularnim predstavništvima ili u ličnoj službi službenika tih predstavništava.

Međutim:

- 1) diplomatski i konzularni službenici od karijere, podrazumevajući tu i službenike koji pripadaju kadru kancelarijskog osoblja, izuzeti su od primene ovog člana;
- 2) radnici, koji su državljani zemlje koju zastupa diplomatsko ili konzularno predstavništvo, potpadaju pod zakonodavstvo zemlje porekla. Oni mogu ipak tražiti da budu osigurani po zakonodavstvu zemlje mesta rada.

Član 6.

Nadležne vlasti Država Ugovornica mogu sporazumno predvideti za pojedine radnike ili grupe radnika, ako je to u njihovom interesu, izuzetke od odredaba članova 4 i 5 ove Konvencije u pogledu zakonodavstva koje će se primeniti.

DEO II POSEBNE ODREDBE

Glava I Osiguranje za slučaj bolesti i materinstva

Član 7.

Radnici koji pređu iz Jugoslavije u Italiju ili obratno imaju za sebe i za članove svoje porodice pravo na davanja za slučaj bolesti i tuberkuloze u Italiji i za slučaj bolesti u Jugoslaviji, pod uslovom:

- 1) da su obavljali rad obuhvaćen osiguranjem Države u koju su se poslednji put preselili;
- 2) da u toj Državi ispunjavaju uslove potrebne za korišćenje davanja, uračunavajući, ako je potrebno, periode osiguranja i izjednačene periode navršene u drugoj Državi;
- 3) da se bolest pojavila posle njihovog dolaska u Državu novog mesta rada, osim ako zakonodavstvo koje se primenjuje ne predviđa povoljnije uslove.

Član 8.

Radnici koji pređu iz Jugoslavije u Italiju ili obratno imaju za sebe i za članove svoje porodice pravo na davanja za slučaj materinstva u Italiji i u Jugoslaviji, pod uslovom:

- 1) da su obavljali rad obuhvaćen osiguranjem Države u koju su se poslednji put preselili;
- 2) da u toj Državi ispunjavaju uslove potrebne za korišćenje tih davanja, uračunavajući, ako je potrebno, periode osiguranja i izjednačene periode navršene u drugoj Državi.

Član 9.

Radnici koji pređu iz Jugoslavije u Italiju ili obratno stiču pravo na davanja za slučaj smrti u Italiji ili Jugoslaviji, pod uslovom:

- 1) da su obavljali rad obuhvaćen osiguranjem Države u koju su se poslednji put preselili;
- 2) da u toj Državi ispunjavaju uslove potrebne za korišćenje i davanja, uračunavajući, ako je potrebno, periode osiguranja i izjednačene periode navršene u drugoj Državi.

Član 10.

Davanja za članove porodice, koji su nastanjeni u Državi iz koje potiče radnik koji ode u drugu Državu, pruža nadležni molilac osiguranja prve Države po propisima, u granicama i na način koji važe za članove porodice sopstvenih osiguranika, a naknađuje mu ih nosilac osiguranja druge Države.

Član 11.

- (1) Ako lice, koje ima pravo na penziju ili rentu na osnovu zakonodavstva obeju Država Ugovornica, stalno boravi na teritoriji Države u kojoj se nalazi jedan od zavoda koji duguje penziju ili rentu, davanja u naturi ovlašteniku i članovima njegove porodice pruža zavod njegovog stalnog boravka, kao da on ima pravo na penziju ili rentu na osnovu samog zakonodavstva Države stalnog boravka. Ova davanja padaju na teret zavoda Države stalnog boravka.
- (2) Ako lice, koje ima pravo na penziju ili rentu na osnovu zakonodavstva jedne od Država Ugovornica, stalno boravi na teritoriji Države u kojoj se ne nalazi zavod koji duguje penziju ili rentu, davanja u naturi ovlašteniku i članovima njegove porodice pruža zavod mesta stalnog boravka, kao da on ima pravo na penziju ili rentu na osnovu zakonodavstva Države stalnog boravka. Nosilac osiguranja druge Države naknadiće pružena davanja.

Član 12.

- (1) Osiguranik ili član porodice koji se posle nastupa osiguranog slučaja preseli na teritoriju druge Države, zadržava prava na davanja pod uslovom da je pre preseljenja dobio od nadležnog nosioca osiguranja saglasnost za preseljenje. Pristanak se može uskratiti samo zbog stanja bolesti osiguranika ili člana porodice. Nosilac osiguranja može dati saglasnosti naknadno, ako za davanje same saglasnosti postoje uslovi, a osiguranik ili član porodice iz opravdanih razloga nije mogao tražiti saglasnost pre preseljenja.
- (2) Osiguranik odnosno član porodice zadržava prava na davanja, prema nosiocu kod koga je osiguran, iako osiguran slučaj nastupi na teritoriji druge Države, ako odnos osiguranja još nije prestao.
- (3) U slučajevima predviđenim u paragrafima 1 i 2 nosilac osiguranja obavezan na davanja delegira nadležnog nosioca osiguranja druge Države radi pružanja davanja. Davanja u naturi pružaće se sa istim sredstvima i u istom kvalitetu kao što se pružaju osiguranicima delegiranog nosioca osiguranja.

Član 13.

Za naknadu troškova iz članova 10. do 12. moći će se utvrditi naknade po glavi ili globalno na osnovu prosečnih troškova u odnosnoj Državi koji proizlaze iz poslednjeg bilansa zainteresovanih ustanova.

Način tih naknada odrediće se u administrativnom sporazumu predviđenom u čl. 29.

Glava II

Nesreće na poslu i profesionalne bolesti

Član 14.

- (1) Davanja za profesionalne bolesti koja pripadaju po zakonodavstvu svake od Država Ugovornica, biće obavezan da pruži nosilac osiguranja Države na čijoj teritoriji je

poslednji put obavljen rad koji po svojoj prirodi može da izazove nastanak profesionalne bolesti.

- (2) U slučaju da osiguranik, koji je u jednoj od dveju Država Ugovornica ostvario davanje po osnovu profesionalne bolesti, zatraži naknadno davanje za istu bolest u drugoj Državi, ustanova osiguranja prve Države dužna je da pruža dalja davanja. Međutim, ako je osiguranik posle toga u drugoj Državi bio na poslu koji sadržava rizik za koji je ostvario prvo davanje, dalja davanja snosiće zavod te druge Države.

Član 15.

Za određivanje obaveze davanja i stepena radne nesposobnosti zbog nesreće na poslu ili profesionalne bolesti, na koje treba primeniti zakonodavstvo jedne Države Ugovornice, uzeće se u obzir, prema istom zakonodavstvu, i nesreće na poslu kao i profesionalne bolesti, koje su se ranije dogodile u drugoj Državi. Kao prethodne nesreće na poslu ili profesionalne bolesti smatraju se kako nesreće na poslu ili profesionalne bolesti za koje se priznaje davanje, tako i one kod kojih stepen radne nesposobnosti ostaje ispod minimuma potrebnog za davanje. Međutim, davanje za naknadnu nesreću na poslu ili naknadnu profesionalnu bolest pružiće se samo ako ga predviđa zakonodavstvo koje treba primeniti za slučaj nesreće na poslu ili profesionalne bolesti.

Član 16.

Svaka nesreća na poslu koja se dogodi državljanu jedne Države Ugovornice zaposlenom na području druge Države, a koja je prouzrokovala ili može da prouzrokuje bilo smrt bilo trajnu nesposobnost za rad, potpunu ili delimičnu, mora biti bez odlaganja prijavljena od strane nadležnog organa socijalnog osiguranja teritorijalno nadležnom diplomatskom ili konzularnom predstavništvu one Države Ugovornice čiji je državljanin lice koje je pretrpelo nesreću.

Član 17.

Nesrećni slučaj koji zadesi državljanina jedne od Država Ugovornica na putu preduzetom u cilju zaposlenja na osnovu pravovaljanog ugovora u drugoj Državi, daje pravo na davanje iz osiguranja za slučaj nesreće na poslu od strane nosioca osiguranja ove druge Države ako je do nesreće došlo za vreme putovanja koje nije bilo prekidano i koje je vršeno najkraćim putem od mesta polaska do mesta zaposlenja. Isto vredi za nesrećan slučaj koji zadesi radnika kada se vraća u zemlju porekla odmah po prestanku ugovora o radu na osnovu kojeg je prešao u drugu Državu.

Glava III

Osiguranje za slučaj invalidnosti, starosti i smrti

Član 18.

- (1) U svrhu sticanja, održanja i ponovnog uspostavljanja prava na davanja, kad je osiguranik bio uzastopno ili naizmenično podvrgnut zakonodavstvu obeju Država Ugovornica, sabiraju se periodi osiguranja i izjednačeni periodi navršeni na osnovu zakonodavstva svake Države Ugovornice, ukoliko se ne poklapaju.
- (2) Ako zakonodavstvo jedne Države Ugovornice pružanje izvesnih davanja čini zavisnim od uslova da su periodi osiguranja, navršeni u zanimanju obuhvaćenom posebnom vrstom osiguranja, sabiraju se, ukoliko se ne poklapaju, u cilju priznanja prava na takva davanja samo periodi navršeni u odgovarajućem zanimanju u drugoj Državi Ugovornici i onda kad ne postoji posebna vrsta osiguranja pomenutih zanimanja. Ako i pored sabiranja tih

perioda osiguranik ne ispuni uslove potrebne za ta davanja, periodi o kojima se radi sabiraće se u svrhu priznanja prava na davanje iz opšteg režima Država Ugovornica.

Član 19.

Davanja koja bi osiguranik iz čl. 18 ove Konvencije ili preživeli članovi porodice stekli na osnovu zakonodavstva dveju Država Ugovornica po kojima je osiguranik navršio periode osiguranja ili izjednačene periode likvidiraće se na sledeći način:

a) zavod svake Države Ugovornice određuje na osnovu sopstvenog zakonodavstva da li osiguranik ispunjava uslove potrebne za pravo na davanja predviđena u tom zakonodavstvu, uzimajući u obzir sabiranje vremena predviđeno u prethodnom članu;

b) ako je pravo stečeno na osnovu prethodne tačke a), pomenuti zavod određuje teorijski iznos davanja na koji bi zainteresovano lice imalo pravo da su svi periodi osiguranja ili izjednačeni periodi, sabrani na način predviđen u prethodnom članu, bili navršeni isključivo pod njegovim zakonodavstvom; na bazi tog iznosa zavod će utvrditi iznos koji pripada u srazmeri trajanja perioda navršenih pod pomenutim zakonodavstvom prema ukupnom trajanju perioda navršenih pod zakonodavstvom obeju Država Ugovornica.

Član 20.

Ako zainteresovano lice, uzimajući u obzir zbir perioda predviđenih u čl. 18, ne ispunjava u isto vreme uslove predviđene u zakonodavstvima obeju Država, njegovo pravo na penziju određuje se po svakom zakonodavstvu prema tome kada ispuni uslove.

Ako penzija koja treba da se prizna samo u jednoj od dve Države ne dostiže minimalnu penziju, nosilac osiguranja koji je određuje priznaće kao dodatak svom davanju deo razlike između svog davanja i minimalne penzije koja u času određivanja penzije odgovara razmeru perioda osiguranja i izjednačenih perioda navršenih u svakoj Državi prema ukupnom zbiru perioda osiguranja i izjednačenih perioda navršenih u obe Države.

Član 21.

Ako u smislu čl. 18 ove Konvencije osiguranik stekne pravo na davanja na teret nosilaca osiguranja obeju Država Ugovornica i ako iznos ovih davanja ne dostiže minimalnu penziju Države u kojoj je korisnik nastanjen, nosilac osiguranja ove Države priznaje dodatni iznos potreban radi dopune do minimalne penzije.

Taj dodatni iznos biće plaćen na teret nosilaca osiguranja svake Države Ugovornice u onom delu koji odgovara razmeru perioda osiguranja i izjednačenih perioda navršenih u času određivanja penzije u svakoj Državi Ugovornici i zbira perioda osiguranja i izjednačenih perioda navršenih u obema Državama Ugovornicama.

Član 22.

- (1) Svaki osiguranik i član njegove porodice može, kad stekne pravo na penziju, da se odrekne korišćenja odredaba člana 18. U tom slučaju davanja će odrediti odvojeno nosioci osiguranja svake Države Ugovornice prema zakonodavstvu koje za njih važi i nezavisno od perioda navršenih u drugoj Državi.
- (2) Osiguranik ili član njegove porodice ima pravo da ponovo bira između primene člana 18 i primene paragrafa (1) ovog člana ako mu je to u interesu usled izmene zakonodavstva jedne Države Ugovornice ili prenosa njegovog mesta stanovanja iz jedne Države u drugu

ili, u slučaju predviđenom u članu 20, ako stekne novo pravo na penziju na osnovu jednog od zakonodavstva koja se na njega mogu primeniti.

Glava IV Porodični dodaci

Član 23.

Radnici koji pređu iz Jugoslavije u Italiju ili obratno imaju, na osnovu zakonodavstva mesta rada, pravo na porodične dodatke za lica koja izdržavaju i koja su ostala u Državi porekla.

Član 24.

Kad zakonodavstvo jedne Države Ugovornice sticanje prava na porodične dodatke uslovljava navršenjem izvesnih perioda osiguranja ili izjednačenih perioda, uzeće se u tu svrhu u obzir periodi navršeni kako u jednoj tako i u drugoj Državi.

Član 25.

U administrativnom sporazumu predviđenom u čl. 29 odrediće se potrebni modaliteti radi obezbeđenja neodložnog plaćanja porodičnih dodataka.

Glava V Osiguranje za slučaj nezaposlenosti

Član 26.

(1) Radnici koji odlaze iz Italije u Jugoslaviju ili obratno uživaju davanja za slučaj nezaposlenosti u Jugoslaviji ili Italiji pod uslovom:

1) da su obavljali rad obuhvaćen osiguranjem Države u koju su se poslednji put preselili;

2) da u toj Državi ispunjavaju uslove potrebne za korišćenje davanja, uračunavajući, ako je potrebno, periode osiguranja i izjednačene periode navršene u drugoj Državi,

(2) Nezaposleni, koji se posle sticanja prava na davanje u drugoj Državi vrati u svoju Državu, zadržava pravo na to davanje koje plaća druga Država u trajanju od najduže šest meseci, smanjenom za vreme za koje je već primao to davanje u drugoj Državi.

Glava VI Zajedničke odredbe

Član 27.

Ako su, prema zakonodavstvu jedne od Država Ugovornica, davanja izračunata u srazmeri primljenih plata ili plaćenih doprinosa, plate ili doprinosi koji se odnose na periode osiguranja navršene pod zakonodavstvom druge Države Ugovornice, uzeće u obzir nosilac osiguranja koji određuje davanja na osnovu prosečnih plata ili doprinosa utvrđenih za periode osiguranja navršene pod sopstvenim zakonodavstvom.

Član 28.

Ako zakonodavstvo jedne Države Ugovornice uslovljava sticanje, očuvanje ili ponovno uspostavljanje prava boravkom na svom području, ovaj uslov neće se tražiti za jugoslovenske ili italijanske državljane kada borave na području druge Države, ukoliko odredbama ove Konvencije nije drugačije rečeno.

Ako je na osnovu zakonodavstva jedne Države Ugovornice plaćanje davanja u inostranstvu vezano za pristanak zavoda za socijalno osiguranje te Države, pristanak se neće tražiti ako se radi o državljanima druge Države.

Davanja iz socijalnog osiguranja jedne Države Ugovornice plaćaće se državljanima druge Države kad borave u trećoj zemlji uz iste uslove i u istom obimu koje primenjuje prva Država prema sopstvenim državljanima kad borave u trećoj zemlji.

DEO III ***RAZNE, PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE***

Član 29.

Nadležne vlasti dveju Država Ugovornica doneće sporazumno odredbe za primenu ove Konvencije. One će naročito moći doneti odredbe u smislu izbegavanja komulacije davanja, regulisanja sabiranja perioda i za organizaciju službe isplate i kontrole sa strane jedne i druge Države Ugovornice.

Član 30.

- (1) Svaka Država Ugovornica će saopštiti nadležnoj vlasti druge Države, u dva primerka, mere koje jednostrano preduzme za primenu ove Konvencije.
- (2) Nadležne vlasti Država Ugovornica će isto tako saopštavati jedna drugoj u roku od mesec dana od objavljivanja, u dva primerka, sve odredbe kojima bi se menjala ili dopunjavala zakonodavstva navedena u članu 2.

Član 31.

- (1) Vlasti i nadležni organi Država Ugovornica pružaće međusobno pomoć za primenu ove Konvencije kao da se radi o primeni odnosnih zakonodavstava ova uzajamna pomoć je besplatna. Ona se mogu koristiti i posredovanjem diplomatskih i konzularnih vlasti kada je potrebno pribaviti dokaze u drugoj Državi.
- (2) Lekarske nalaze za račun organa jedne Države Ugovornice, koji se odnose na zainteresovano lice koje se nalazi u drugoj Državi, vršiće po traženju toga organa nadležni organi osiguranja te druge Države. U administrativnom sporazumu će se utvrditi bliže odredbe za naknadu troškova.

Član 32.

Diplomatske i konzularne vlasti Država Ugovornica su ovlašćene da se neposredno obraćaju navedenim vlastima i organima druge Države radi dobijanja obaveštenja korisnih za zaštitu interesa svojih državljana kao i da ih zastupaju bez posebne punomoći.

Član 33.

- (1) Oslobođenja od poreza, taksa i dažbina, predviđena u zakonodavstvu jedne Države Ugovornice, vrede i za primenu ove Konvencije nezavisno od državljanstva i mesta stanovanja zainteresovanih lica.

- (2) Sva akta, dokumenta i drugi spisi, koji se moraju podneti radi primene ove Konvencije, izuzeti su od obaveze vidiranja i legalizacije sa strane diplomatskih i konzularnih vlasti.

Član 34.

Molbe i druga akta koja zainteresovana lica podnose vlastima i nadležnim organima jedne od Država Ugovornica radi primene ove Konvencije i zakonodavstva navedenih u članu 2, ne mogu se odbaciti radi toga što su sastavljene na službenom jeziku druge Države.

Član 35.

Molbe, izjave, žalbe i druga dokumenta u predmetu socijalnog osiguranja, koje bi trebalo podneti u određenom roku nadležnom organu jedne od Država Ugovornica, smatraće se pravovremeno podnetim ako se u istom roku podnesu jednom organu socijalnog osiguranja druge Države.

U tom slučaju ovaj organ će takve molbe, izjave ili žalbe neodložno dostaviti nadležnom organu socijalnog osiguranja prve Države, obavestavajući o tome zainteresovano lice.

Član 36.

Vlasti i nadležni organi Država Ugovornica u primeni ove Konvencije opšte neposredno među sobom, sa osiguranicima i njihovim predstavnicima. Oni će pisati na odnosnom službenom jeziku.

Član 37.

- (1) Iznos davanja, koja se duguju na osnovu primene ove Konvencije, odrediće ustanova - dužnik u valuti sopstvene Države.
- (2) Transfer iznosa dužnih na osnovu primene ove Konvencije iz jedne u drugu Državu vršiće se u skladu sa sporazumima u toj materiji, koja su u času transfera na snazi među Državama Ugovornicama.
- (3) Ako bi u jednoj ili drugoj Državi Ugovornici bili doneti propisi kojima bi se ograničio devizni promet, dve Vlade će odmah doneti potrebne mere radi obezbeđenja transfera suma dužnih u primeni ove Konvencije.

Član 38.

Naplata doprinosa koji se duguje nekom zavodu jedne Države Ugovornice može se izvršiti na teritoriji druge Države po postupku i sa obezbeđenjima i povlasticama koje se primenjuju na naplatu doprinosa dužnih odgovarajućem zavodu ove poslednje Države. Primena ove odredbe biće predmet posebnog sporazuma.

Član 39.

- (1) Nadležne vlasti Država Ugovornica rešiće sporazumno sve poteškoće koje bi se pojavile pri primeni ove Konvencije.
- (2) Ako se na ovaj način ne postigne rešenje, spor će se rešiti arbitražnim postupkom koji će Vlade Država Ugovornica utvrditi sporazumno. Arbitražni organ rešiće spor u duhu i u skladu sa osnovnim načelima ove Konvencije. Njegova će odluka biti obavezna i konačna.

Član 40.

- (1) Kad u pogledu nespornog prava osiguranika nastane spor među nadležnim vlastima ili organima osiguranja Država Ugovornica o tome koje zakonodavstvo treba primeniti, dodeliće se zainteresovanom licu privremena pomoć dok se spor ne reši u skladu sa prethodnim članom.

- (2) Privremenu pomoć dužan je pružiti organ osiguranja Države u kojoj je osiguranik stalno nastanjen.

Ovaj organ osiguranja pružiće davanje na osnovu sopstvenog zakonodavstva.

- (3) Organ osiguranja za kog se konačno utvrdi da je obavezan na davanje, naknadiće u jednokratnom iznosu organu osiguranja koji je dodelio privremenu pomoć izdatke učinjene u tu svrhu.
- (4) Ako je iznos koji je plaćen korisniku po osnovu privremene pomoći, veći od iznosa davanja na koje osiguranik ima pravo za odgovarajući period, organ osiguranja za koga se utvrdi da je konačno obavezan na davanje, naplatiće razliku iz budućih obroka odbijajući najviše petinu iznosa svakog obroka.

Član 41.

- (1) Odredbe ove Konvencije primenjuju se i na osigurane slučajeve koji su nastupili pre njenog stupanja na snagu. Kod primene ove Konvencije treba uzeti u obzir i periode osiguranja i izjednačene periode navršene pre njenog stupanja na snagu.
- (2) Davanja koja nisu bila zatražena do dana stupanja na snagu ove Konvencije odrediće se, na osnovu molbe, u skladu sa ovom Konvencijom i unutrašnjim zakonodavstvom. Davanja koja su bila određena ili zatražena pre stupanja na snagu ove Konvencije biće priznata ili eventualno ponovo određena u skladu sa ovom Konvencijom i unutrašnjim zakonodavstvom. Pravosnažnost ranijih odluka ne čini smetnju.
- (3) Ako su ranije stečena prava likvidirana isplatom jednokratnog iznosa zbog nedovoljnih perioda osiguranja i izjednačenih perioda, a primenom odredaba ove Konvencije o sabiranju perioda osiguranja i izjednačenih perioda, zainteresovano lice koje ispunjava uslove tražene za priznanje penzije može tražiti reviziju ranije primljenih davanja. Svaka Država Ugovornica izvršiće ovu reviziju prema svome zakonodavstvu.
- (4) Za periode koji prethode stupanju na snagu ove Konvencije neće se plaćati davanja po osnovu propisa koje ona sadrži, izuzev ako unutrašnje zakonodavstvo ne predviđa povoljnije odredbe.
- (5) Odredbe prve rečenice paragrafa (1) i paragrafa (2) i (3) važe jedino za davanja, iz osiguranja za slučaj invalidnosti, starosti i smrti i, sa ograničenjem na rente, iz osiguranja za slučaj nesreće na poslu.

Član 42.

Za primenu odredaba ove Konvencije ne mogu se primeniti rokovi zastare ili rokovi koji povlače gubitak prava, ako su potrebne molbe podnete u roku od dve godine po stupanju na snagu ove Konvencije.

Član 43.

- (1) Ova Konvencija biće ratifikovana i ratifikacioni instrumenti izmenjeni što je moguće pre u Beogradu.
- (2) Ova Konvencija stupiće na snagu prvog dana meseca koji sledi mesecu u kome će biti izvršena razmena ratifikacionih instrumenata.

- (3) Ova konvencija zaključena je za vreme od jedne godine od stupanja na snagu. Ona će se prećutno obnavljati iz godine u godinu dok se ne otkáže; otkaz se mora saopštiti najmanje šest meseci pre isteka roka.
- (4) U slučaju otkaza, odredbe ove Konvencije i dalje će se primenjivati na stečena prava, bez obzira na ograničenja koja bi zakonodavstva Država Ugovornica mogla predvideti za slučaj stranog državljanstva ili boravka zainteresovanih lica u inostranstvu.
- (5) Očekivna prava koja se odnose na periode osiguranja i izjednačene periode navršene pre dana prestanka važnosti ove Konvencije, zadržće se u skladu sa sporazumima koji će se u tu svrhu zaključiti.

U potvrdu čega su potpisani stavili na ovu Konvenciju svoje potpise i pečate.

Rađeno u Rimu, dana 14 novembra 1957 godine, u dva izvorna primerka, na srpsko-hrvatskom i italijanskom jeziku, koji tekstovi su jednako autentični.

Za Federativnu Narodnu
Republiku Jugoslaviju,
Zdenko Has, s. r.

Za Republiku Italiju,
Luciano Mascia, s. r.

OPŠTI PROTOKOL

U času potpisivanja Konvencije o socijalnom osiguranju, zaključene između Federativne Narodne Republike Jugoslavije i Republike Italije, punomoćnici dveju Država Ugovornica izjavljuju da su saglasni u sledećem:

- 1) Odredbe Konvencije ne primenjuju se na prava koja proizlaze iz perioda socijalnog osiguranja navršenih pre 5 oktobra 1956 na teritoriji na koju je u smislu Memoranduma o saglasnosti između Vlada Italije, Ujedinjene Kraljevine, Sjedinjenih Država i Jugoslavije o Slobodnoj Teritoriji Trsta, potpisanog u Londonu 5 oktobra 1954, proširena jugoslovenska civilna uprava. Ova prava će dve Vlade posebno regulisati.
- 2) Konvencija ne dira u odredbe članova 54 do 56 Udinskog sporazuma od 20 avgusta 1955, ni u Konvencije sklopljene ili koje bi mogle biti sklopljene na osnovu tih članova.
- 3) Periodi osiguranja navršeni u italijanskom osiguranju između aprila 1941 i maja 1945 u onim delovima jugoslovenske teritorije u kojima su italijanski zavodi sprovodili socijalno osiguranje, padaju na teret italijanskih zavoda za socijalno osiguranje. Odnosne obaveze, nastale za italijanske zavode za socijalno osiguranje pre stupanja na snagu Konvencije, biće regulisane naknadnim sporazumima između nadležnih vlasti iz tačke 2 čl. 1 Konvencije.
- 4) Na sve slučajeve koji će biti izrično regulisani razmenom nota (predviđenoj u tački 2 člana 8 Jugoslovensko-italijanskog sporazuma od 18 decembra 1954 o definitivnom regulisanju svih uzajamnih obaveza ekonomskog i finansijskog karaktera koje proističu iz

Ugovora o miru i sukcesivnih Sporazuma, odredbe Konvencije će se primeniti saglasno sadržaju tih nota.

Ovaj Protokol čini sastavni deo Konvencije, on će biti ratifikovan i stupiće na snagu istovremeno sa Konvencijom.

Rađeno u Rimu, dana 14 novembra 1957, u dva izvorna primerka, na srpskohrvatskom i italijanskom jeziku, koji tekstovi su jednako autentični.

Za Federativnu Narodnu Republiku Jugoslaviju,
Zdenko Has, s. r.

Za Republiku Italiju,
Luciano Mascia, s. r.